

Fahiş Fiyat Denetimi

MUSTAFA AKDEMİR

Son günlerde en büyük sıkıntılarımızdan birisi de bu, Fahiş fiyatlar! Aslında ekonomik olarak karşımıza çıkan bu sorundan daha büyük bir sorun, fahiş fiyat artışı yapanların vicdani ve insani değerlerindeki yozlaşma. Daha çok kazanma hırsının hakka ve helale galip gelmesi. Onlar toplumumuzun fertleri, demek ki toplum olarak bir yozlaşma içerisindeyiz. Bizler X,Y,Z yada Alfa kuşağı değiliz ama onları yetiştiren ve hepsini birden kapsayan **XYZA** kuşağıyız aslında! Öncelikle denetim konusuna değinmek istiyorum: Türkiye de yaklaşık 40 bin market olduğu bilgisi var. Sizce 40 bin marketi sürekli denetlemek için kaç personele ihtiyaç var? Bunun koordinasyonu, idaresi, sonuçların değerlendirilmesi, cezai işlemler ve takibi... Bence etkili ve devamlı bir denetim için minimum 5 bin kişilik, sırf bu işi yapacak, bir ekip gerekli. Bunun idari binaları, logistiği vs vs hariç. Söylemeye çalıştığım, etkili ve sürekli denetim yapmak öyle kolay bir iş değil, çok zor ve masraflı bir iş. Bu sebepten devlet sahaya inip denetleme işini kendisi yapmamalı. Gelen ihbarların değerlendirilmesi, cezai işlemler uygulanması, tekrarında daha sert tedbirler vs devlette kalmalı ancak marketlere gidip denetleme o bölgede yaşayan ve orta gelirli vatandaşlardan seçilen fahri denetmenler tarafından yapılmalı. Böylece:

- İş yükü paylaşılır ve devletin harcamalarında çok ciddi tasarruf olur.
- O bölgede yaşayan ve marketlerin müşterisi olan fahri denetmenler sürekli gittikleri için denetim sürekli olur.
- Fahiş bir fiyat artışı olduğunda hemen tesbit edilip bildirilmesi sağlanır. Mekanizma hızlı çalışır.
- İşletme sahipleri sürekli denetlendiklerini bildikleri için kolay kolay fahiş fiyat artırımını yapmazlar. Böylece kimsenin canı yanmamış olur.
- Vatandaş da işe ortak edilmenin verdiği tatminle hem devletine olan güveni artar hemde işi takip etme imkanına kavuşur. Fahri denetmenler kendi şikayetlerin sonuçlarını da takip edebilir. Böylece ''şikayet ettik ama bişey çıkmadı'' serzenişisi de ortadan kalkar.

Peki bu iş nasıl olacak? Sebze-meyve örneğinden anlatayım. **HAL**'daki fiyatlar belli, domatesin oradan alınıp logistiği, firesi, kar payı vs hesaplanarak o çevredeki marketlerde makul olan satış fiyatları belirlenebilir. Ve bu fiyatlar günlük/haftalık olarak fahri denetmenlere gönderilir. Onlarda marketlere gittiklerinde mevcut fiyatların skalanın neresinde olduğunu kontrol eder. Fahri denetmen nasıl mı olunur? Belirlenecek kriterler uyan herkes olabilir. Gelelim işin ahlaki boyutuna, yani asıl soruna. Biz dükkana gelen müşteriye ''komşum henüz siftah yapmadı, ona gidin'' diyen esnaflardan, her şey, hatta helal haram farketmez, benim olsun diyecek kadar ileri giden esnaflara geldik. Sadece esnaflar değil hepimiz aynaya bakıp, elimizi vicdanımıza koyup ''ben bu çizginin neresindeyim?'' diye kendimize sormamız gerekiyor. Yapılacak iş belli; sünneti seniyyeye sarılıp, uzaklaştığımız ahlaki değerlerimize geri dönmek. Zira tarih canlı şahittir ki ne zaman sünneti kendimize rehber edip, güzel ahlak, dürüstlük ilkelerine göre hareket etmişsek zamanın en güçlü devletlerini kurup en parlak medeniyetlerini oluşturmuşuz ve ne zaman değerlerimizden uzaklaşmışsak hem gücümüzü kaybetmişiz hem medeniyetimiz bozulmuş. Şu an maalesef tarihin kötü kısmı tekerrür ediyor, parlak kısmını tekerrür ettirmek de bize düşüyor. Devlet – millet ele ele. Allah yardımcımız olsun.